

Program rozvoja obce Bracovce 2015 – 2020 (2022)

Stratégia rozvoja obce Bracovce 2015 – 2020 (2022) a mechanizmus jej realizácie

Gestori spracovania a zostavenia dokumentu:

PhDr. Ivana Kolesnáčová, starostka obce Bracovce

Eva Hrabovská, pracovník OcÚ Bracovce

Mária Klimová, pracovník OcÚ Bracovce

Mgr. Tomáš Bielovský, zástupca zhotoviteľa

Na obsahu Stratégie rozvoja obce Bracovce 2015 - 2020 (2022) spolupracovali aj obyvatelia obce, ktorí sa do zostavenia dokumentu ako takého zapojili prostredníctvom dotazníka ako aj osobnými či písomnými pripomienkami.

Obsah

1	ÚVOD	5
2	VÝCHODISKÁ PRE STRATÉGIU ROZVOJA OBCE BRACOVCE 2015 – 2020 (2022)	7
3	BRACOVCE O 10 ROKOV - VÍZIA OBCE DO ROKU 2025	8
4	STRATÉGIA A PROGRAMY ROZVOJA OBCE BRACOVCE 2015 – 2020 (2022)	9
5	PROGRAM 1: ĽUDSKÉ ZDROJE	11
6	PROGRAM 2: CESTOVNÝ RUCH, ŠPORT A KULTÚRA	13
7	PROGRAM 3: ZÁKLADNÁ INFRAŠTRUKTÚRA OBCE	16
8	PROGRAM 4: ŽIVOTNÉ PROSTREDIE, LEPŠÍ VZHĽAD OBCE A BEZPEČNOSŤ	18
9	PROGRAM 5: SOCIÁLNE SLUŽBY, ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ, BÝVANIE A ŠKOLSTVO	21
10	SÚLAD PROGRAMU ROZVOJA OBCE BRACOVCE 2015 – 2020 (2022) S PHSR KOŠICKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA 2007 - 2013	25
11	MECHANIZMUS REALIZÁCIE STRATÉGIE	26
11.1	ZOSTAVENIE A REALIZÁCIA AKČNÉHO PLÁNU	27
11.2	MONITORING, VYHODNOCOVANIE A AKTUALIZÁCIA PROGRAMU ROZVOJA OBCE (PRO).	28
11.3	PRÍPRAVA PROJEKTOVÝCH ZÁMEROV A PROJEKTOV ROZVOJA OBCE	29
12	ZÁKLADNÁ TERMINOLÓGIA	30
OBSAH		33
1	POLOHA A HISTÓRIA OBCE	34
1.1	VYMEDZENIE A ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA	34
1.2	HISTÓRIA OBCE.....	36
1.3	ĚRB OBCE	38
2	DEMOGRAFIA	39
2.1	VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV OBCE	40
2.2	NÁRODNOSTNÉ ZLOŽENIE OBYVATEĽOV	41
2.3	NÁBOŽENSTVO	41
2.4	VZDELANOSŤ OBYVATEĽSTVA.....	41
2.5	MATERINSKÝ JAZYK	42
2.6	EKONOMICKY AKTÍVNE OBYVATEĽSTVO	43
3	HOSPODÁRSKY A EKONOMICKÝ ROZVOJ	47
3.1	PODNIKATEĽSKÁ ČINNOSŤ	47
3.2	PRIEMYSELNÁ ČINNOSŤ	47
3.3	OSTATNÁ ČINNOSŤ	47
3.4	ZAMESTNANOSŤ	47
4	TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA A BÝVANIE	48
5	ŠKOLSTVO, SOCIÁLNA A ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ	50
6	KULTÚRA, ŠPORT A REKREÁCIA	51
7	ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	52
8	REALIZOVANÝ ROZVOJ A FINANČNÁ ANALÝZA OBCE	53

9	SWOT ANALÝZA OBCE	57
10	SUMÁRNE VYHODNOTENIE KOMUNIKÁCIE S VEREJNOSŤOU	58

1 Úvod

V súvislosti s novým programovým obdobím Európskej únie na roky 2014 - 2020 je nevyhnutné aktualizovať základné programové dokumenty, prostredníctvom ktorých je možné čerpať finančné prostriedky z Európskych štrukturálnych fondov na podporu rozvojových projektov a aktivít.

Program rozvoja obce Bracovce je v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnom rozvojom pláne a v súlade s metodikou na vypracovanie príslušného programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja pre obce v zmysle novely zákona o podpore regionálneho rozvoja schválenej vládou SR 18. júna 2014.

Program rozvoja obce Bracovce pre obdobie rokov 2015 – 2020 (2022) je základným rozvojovým dokumentom obce, ktorý popisuje súčasnosť obce a definuje návrhy pre jeho budúci rozvoj, je vypracovaný v súlade so Zákonom o podpore regionálneho rozvoja č. 539/2008 Z.z. a jeho novely Zákona. č. 309/2014 Z.z. účinného od 1. januára 2015.

V súlade so zákonom sa podpora regionálneho rozvoja vykonáva podľa

- Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.
- Programu rozvoja vyššieho územného celku Košického samosprávneho kraja.

Podľa zákona vykonáva obec najmä tieto činnosti:

- ✓ analyzuje a hodnotí úroveň rozvoja svojho územia, zabezpečuje jeho trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj,
- ✓ zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu rozvoja obce, pravidelne ho monitoruje a zabezpečuje súlad s územným plánom,
- ✓ vytvára podmienky na vznik a rozvoj spolupráce a partnerstiev,
- ✓ spolupracuje s okolitými obcami, regiónmi, ministerstvami, sociálno-ekonomickými partnermi na svojom území,
- ✓ podporuje rozvoj podnikateľských aktivít potrebných na svoj rozvoj.

Program rozvoja obce Bracovce na roky 2015 – 2020 (2022) obsahuje:

- **Profil obce Bracovce a analytickú časť** (ako Príloha 1).
Profil obce a jej analýza predstavuje ucelený prehľad o jednotlivých zložkách života obce Bracovce, hlavné charakteristiky, SWOT analýzu a je podkladom pre definovanie problémov, a pre určovanie príležitostí i návrhov riešení v jednotlivých oblastiach rozvoja obce.
- **Stratégia mechanizmus realizácie stratégie - programy rozvoja obce Bracovce na roky 2015 – 2020 (2022).**

Na základe podkladov a informácií uvedených v analytickej časti je možné stanoviť stratégiu rozvoja obce Bracovce. Ide o otvorený strategický dokument, ktorý stanovuje základné smery rozvoja obce pre obdobie rokov 2015 – 2020, výhľadovo do roku 2022. Zahŕňa ciele, opatrenia a navrhuje súbor aktivít pre ich dosiahnutie.

- **Akčný plán rozvoja obce Bracovce na roky 2015 - 2017** (ako Príloha 2).

Akčný plán je súčasťou realizácie stratégie, ale pre jeho významnosť a praktické využitie ako výkonného nástroja riadenia rozvoja obce, je samostatnou súčasťou Programu rozvoja obce Bracovce 2015 – 2020 (2022).

Program rozvoja obce Bracovce 2015 – 2020 (2022) napĺňa zákonom stanovené časti dokumentu: analytickú, strategickú, programovú, realizačnú a finančnú.

Pri spracovaní Programu rozvoja obce Bracovce 2015 – 2020 (2022), ktoré prebiehalo v roku 2015, bola zohľadnená odporúčacia Metodika spracovania MDVaRR SR.

2 Východiská pre Stratégiu rozvoja obce Bracovce 2015 – 2020 (2022)

- ✓ **Platné dokumenty** obce na miestnej, regionálnej i národnej úrovni:
 - PHSR obce a jeho časti z roku 2005 a ich aktualizácie,
 - Územný plán obce,
 - PHSR Košického samosprávneho kraja 2007 – 2013 a jeho aktualizácie (KSK plánuje nový strategický dokument v rokoch 2015 - 2016),
 - Konkurencieschopné regióny 21 (2010),
 - Stratégia rozvoja CR Slovenska.

- ✓ **Profil obce** (Príloha 1) samostatne spracovaný pre každú rozvojovú oblasť s informáciami a údajmi v trendoch na národnej a regionálnej úrovni za posledné roky 2008 – 2014.

- ✓ **Hlavné zistenia/zhrnutia z profilu a SWOT analýzy** za jednotlivé rozvojové oblasti obce uvedené v strategickej časti.

- ✓ **Názory, návrhy a skúsenosti** členov tímu, ktorí zostavovali strategické dokumenty a občanov, ktorí sa zapojili do zostavovania dokumentov.

3 Bracovce o 10 rokov - Vízia obce do roku 2025.

Obec Bracovce mala vo svojom Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja pre roky 2007 – 2013 definovanú víziu, ktorá bola už v tej dobe nadčasová a veľká časť z nej je aktuálna aj v tomto dokumente.

Vízia obce je definovaná ako očakávaný stav po realizácii tohto strategického dokumentu v roku 2022 (2025):

- ✓ Obec Bracovce ako rozvíjajúci sa subjekt verejnej správy na infraštruktúrálnej úrovni. Z takmer celej časti odkanalizovaná s prístupom k pitnej vode pre všetkých obyvateľov, s efektívnym systémom odpadového hospodárstva a ohľaduplná k životnému prostrediu,
- ✓ Obec Bracovce ako bezpečné miesto, ktoré poskytuje svojim obyvateľom bezbariérové prostredie s primeranou školskou a kultúrno-spoločenskou infraštruktúrou a množstvom kultúrno-spoločenských a športových aktivít,
- ✓ Obec Bracovce ako vhodné miesto poskytujúce domov pre všetkých, ktorí tam chcú žiť - mladé rodiny s deťmi, marginalizované skupiny obyvateľstva, nezávisle na pôvode, rase, vierovyznaní, farby pleti, viere atď.,
- ✓ Obec Bracovce ako miesto kde je dostatok pracovných príležitostí a výborná dostupnosť sociálnych a zdravotných služieb.

4 Stratégia a programy rozvoja obce Bracovce 2015 – 2020 (2022)

Pre dosiahnutie cieľov rozvoja obce Bracovce boli zdefinované programy rozvoja obce spracované do opatrení a jednotlivých aktivít.

Pre meranie plnenia každého z definovaných cieľov boli navrhnuté jednotlivé merateľné ukazovatele a indikátory.

Programy a ciele rozvoja obce Bracovce:

P.č	Program	Ciele
1.	Ľudské zdroje	Zvýšiť zamestnanosť v obci – nové pracovné príležitosti a možnosť rekvalifikácie pre obyvateľov a zamestnancov obce.
2.	Cestovný ruch, šport a kultúra	Zlepšiť podmienky pre rozvoj cestovného ruchu, kultúry a športových a pohybových aktivít pre organizovaných športovcov i pre širokú verejnosť.
3.	Základná infraštruktúra obce	Zlepšiť stav základnej infraštruktúry v obci.
4.	Životné prostredie a lepší vzhľad obce	Zlepšiť stav životného prostredia v obci, zatriktívniť obec a vytvoriť bezpečnejšiu obec.
5.	Sociálne služby, zdravotná starostlivosť, bývanie a školstvo	Vytvoriť nové možnosti pre bývanie v súlade s ÚPD obce, zlepšiť stav sociálnych a zdravotníckych služieb a vytvoriť lepšie podmienky v oblasti školstva v obci.

Jednotlivé nadefinované rozvojové programy majú spoločnú kostru:

Program	Názov programu.
Pozitívne a negatívne hodnotenie	Zhrnutia vyplývajúce z aktuálneho stavu obce a jej potrebám na základe vykonaných aktivít (dotazník, rozhovory k jednotlivým témam a oblastiam, SWOT analýzy).
Cieľ	Názov cieľa ako predpokladaného výsledku.
Indikátory	Merateľné ukazovatele, ktorými sa bude merať plnenie cieľov a plánovaných výsledkov.
Opatrenia	Definícia jednotlivých činností, ktorých realizáciou budú naplnené výzvy rozvoja.
Návrh súboru aktivít	Navrhované aktivity a projekty pre splnenie opatrenia a v konečnom dôsledku pre splnenie cieľa, ktoré je potrebné zrealizovať/vykonať.

Podľa prístupu obce Bracovce, ako navrhovateľa a plniteľa stanovených programov a cieľov, bude obec vystupovať na ich plnení v troch rôznych pozíciách alebo ich kombinácii, a to ako:

- ✓ **realizátor**
- ✓ **iniciátor, alebo**
- ✓ **partner**

5 Program 1: Ľudské zdroje

Zhrnutia a východiská pre návrh stratégie rozvoja oblasti:

- + Obec má veľký potenciál podporovať rozvoj podnikania a zamestnanosti aj vzhľadom na blízkosť mesta Michalovce.
- Z obce odchádzajú vzdelaní a skúsení ľudia, ktorí nájdu lepšie uplatnenie v iných regiónoch Slovenska a v zahraničí.
- Obec Bracovce ako samospráva nemá vytvorené nástroje na podporu rozvoja podnikania (napr. daňová politika obce), ani v štruktúrach obce, nemá ani dostatočné externé kapacity pre ciele komunikáciu a spoluprácu s potenciálnymi investormi, s podnikateľmi obce, so subjektmi podporujúcimi podnikanie (SARIO, Obchodná komora a pod.).
- Chýba marketing obce pre možnosti investovania a podnikania v obci.

CIEĽ 1:

Zvýšiť zamestnanosť v obci – nové pracovné príležitosti a možnosť rekvalifikácie pre obyvateľov a zamestnancov obce.

Indikátory splnenia cieľa:

- *Objem novožískaných investícií na územie obce, resp. v jeho blízkosti*
- *Počet založených nových podnikateľských subjektov.*
- *Počet nových pracovných miest.*

OPATRENIE 1.1:

Posilnenie kapacít a nástrojov Obce Bracovce ako partnera pri riešení zamestnanosti v obci.

Realizátor opatrenia: *Obec Bracovce, iní investori*

Partneri: *podniky na území obce i mimo nej, ÚPSVaR, SARIO*

Návrh aktivít:

- 1.1.1 Dobudovať kapacity obce pre spoluprácu s potenciálnymi investormi, podnikateľmi na podporu rozvoja podnikania (interné, alebo externé kapacity).
- 1.1.2 Pripraviť ponuku - nástroje obce na uľahčenie začatia investovania a podnikania v meste (daňová politika, príprava území/plôch/pozemkov).

- 1.1.3 Zmapovať možnosti pre rozvoj podnikania a investovania v obci, vypracovať a realizovať marketingovú stratégiu na prítiahnutie nových investícií do obce, vrátane možností rozvoja odvetvia CR.

OPATRENIE 1.2:

Vytvorenie podmienok pre zvýšenie zamestnania v obci.

Realizátor opatrenia: Obec Bracovce, investori, ÚPSVaR

Partneri: podniky na území obce i mimo nej

Návrh aktivít:

- 1.2.1** Vytvoriť podmienky pre rozvoj výrobných a skladových plôch v intraviláne i extraviláne obce vo forme rozvojových plôch napr. na zelenej lúke tzv. „green field“.
- 1.2.2** Iniciať, pripraviť a realizovať vzdelávacie projekty na podporu rekvalifikácií v spolupráci s ÚPSVaR, v súlade s potrebami trhu práce.
- 1.2.3** Vyškoliť zamestnancov obce v nových zavedených IKT službách.
- 1.2.4** Spracovať potrebnú legislatívu a interné postupy obce pre využívanie IKT.

6 Program 2: Cestovný ruch, šport a kultúra

Zhrnutia a východiská pre návrh stratégie rozvoja oblasti:

Cestovný ruch

- + Existujúce inštitúcie a zariadenia realizujúce a vytvárajúce ponuku v oblasti CR v regióne.
- + Začatý proces komunikácie s potenciálnymi partnermi.
- Potreba koordinácie a manažmentu činností zameraných na rozvoj cestovného ruchu v obci a regióne.
- Chýba marketing a propagácia obce a jej ponuky v cestovnom ruchu.
- Nedostatok a nízka profesionalita existujúcich ponúkaných služieb v CR (sprievodcovské služby, jazykové zručnosti, vcítenie sa do požiadaviek a potrieb návštevníkov).

Kultúra

- + Záujem o rozvoj tradičnej ľudovej kultúry v obci – deti, mládež i dospelí.
- Nedostatočné priestorové podmienky a materiálno-technické zabezpečenie pre rozvoj kultúry.
- Dlhodobo finančne poddimenzované odvetvie.
- Potreba spájania kultúrnych aktivít aj v rámci okolitých obcí a mikroregiónu.
- Málo účinná propagácia kultúrnych aktivít.
- Potreba posilnenia kultúrnych udalostí ako ponuky návštevníkom obce.

Šport

- + Potenciál športových aktivít na amatérskej aj poloprofesionálnej úrovni.
- + OŠK Svornosť Bracovce – futbalový klub, stolno-tenisový klub.

- Nedostatok infraštruktúry a materiálno-technického zabezpečenia pre chod športových klubov a športového využitia obyvateľov a návštevníkov obce.
- Potreba rekonštrukcie športovísk, vybudovania nových a zabezpečenie ich údržby.
- Nízka podpora organizovaných športových podujatí.
- Neexistencia spoločných jasne definovaných priorít zainteresovaných subjektov v oblasti športu - potreba komunikácie, koordinácie a vzájomného informovania.
- Znižovanie záujmu najmä detí, mládeže, ale aj dospelých o športovanie a aktívny oddych.

CIEĽ 2:

Zlepšiť podmienky pre rozvoj cestovného ruchu, kultúry a športových a pohybových aktivít pre organizovaných športovcov i pre širokú verejnosť.

Indikátory splnenia cieľa (oblasť Cestovný ruch):

- Počet zapojených subjektov do cestovného ruchu (CR) v obci a v regióne.
- Počet vytvorených inštitúcií CR (informačná kancelária, informačný turistický bod a i.)
- Počet organizovaných aktivít v oblasti CR.
- Počet vytvorených propagačných a informačných materiálov a informačných aktivít (elektronické, printové a iné médiá) o obci v súvislosti s CR.

Indikátory splnenia cieľa (oblasť Kultúra):

- Počet organizovaných kultúrnych aktivít.
- Počet návštevníkov organizovaných kultúrnych podujatí.
- Počet obnovených a zrekonštruovaných kultúrnych objektov.

Indikátory splnenia cieľa (oblasť Šport):

- Počet vytvorených a obnovených športovísk.
- Počet organizovaných športových podujatí
- Počet členov športových klubov
- Počet subjektov sponzorujúcich športové aktivity v obci a výška sponzorstva/rok

OPATRENIE 2.1:

Dobudovanie materiálnych a inštitucionálnych kapacít pre rozvoj cestovného ruchu.

Realizátor opatrenia: Obec Bracovce, iní investori (aj s podporou externých finančných zdrojov)

Partneri: Vzdelávacie inštitúcie a subjekty pôsobiace v cestovnom ruchu v regióne.

Návrh aktivít:

- 2.1.1 Realizovať objektívny prieskum návštevnosti obce.
- 2.1.2 Pripraviť a realizovať projekty so zameraním na rozvoj CR v regióne aj v rámci cezhraničnej spolupráce.
- 2.1.3 Pripraviť a realizovať projekty budovania a rekonštrukcie zariadení CR (ubytovanie, stravovanie, požičovne, sprievodcovské služby, atď.).
- 2.1.4 Zabezpečiť inštitucionálne a materiálno-technické zabezpečenie siete cyklotrás v obci a okolí.
- 2.1.5 Vytvoriť komplexný systém propagácie obce spolu s vytvorením informačných a propagačných materiálov o obci.
- 2.1.6 Rozvoj agroturistiky

OPATRENIE 2.2:

Obnova historických a kultúrnych pamiatok, dobudovanie kultúrnej infraštruktúry a realizácia aktivít v kultúrno-spoločenskej oblasti.

Realizátor opatrenia: *Obec Bracovce (s podporou externých finančných zdrojov), vlastníci pamiatkových a historických objektov, subjekty pôsobiace v oblasti kultúry.*

Partneri: *kompetentné subjekty štátnej správy, subjekty pôsobiace v kultúre a v cestovnom ruchu v regióne.*

Návrh aktivít:

- 2.2.1 Vytvoriť centrálnu spoločensko-kultúrnu zónu v obci.
- 2.2.2 Vybudovať prírodný amfiteáter
- 2.2.3 Podpora kultúry a folklóru v obci
- 2.2.4 Rekonštrukcia kultúrneho domu

OPATRENIE 2.3:

Vybudovanie, obnova a zlepšenie športovej infraštruktúry v obci.

Realizátori opatrenia:

- *Obec Bracovce a iní investori (s podporou externých finančných zdrojov)*
- *Kompetentné orgány a organizácie v oblasti rozvoja športu a telesnej kultúry*

Partneri: *orgány št. správy, organizácie a inštitúcie pôsobiace v oblasti športu, športové kluby, sponzorské organizácie, školy*

Návrh aktivít:

- 2.3.1 Vybudovať nové športoviská s materiálno technickým zabezpečením.
- 2.3.2 Vytvoriť nové detské ihriská a zóny športu pre deti a mládež.
- 2.3.3 Organizovať každoročné športové podujatia a vytvoriť priestor pre organizáciu nových.
- 2.3.4 Umožniť športovým klubom (tradičným aj novovznikajúcim) naplno rozvíjať svoje aktivity v obci prostredníctvom materiálno-technického zabezpečenia ako aj z hľadiska infraštruktúrneho.
- 2.3.5 Vybudovanie zón oddychu a športu
- 2.3.6 Rekonštrukcia a modernizácia viacúčelového ihriska

7 Program 3: Základná infraštruktúra obce

Zhrnutia a východiská pre návrh stratégie rozvoja oblasti:

- + Obec je dobre dostupná vo všetkých smeroch, najmä cestnou dopravou.
- + Kvalitné značenie križovatiek, prechodov pre chodcov.
- + Výborný prístup verejnej osobnej dopravy v obci.
- Nezabezpečená bezbariérovosť na komunikáciách a nevyhovujúci technický stav miestnych komunikácií.
- Potreba rekonštrukcie chodníkov, miestnych a prístupových komunikácií.
- Neriešená cyklo doprava, chýbajú cyklochodníky
- Nmodernizované verejné osvetlenie

CIEĽ 3:

Zlepšiť stav základnej infraštruktúry v obci.

Indikátory splnenia cieľa:

- Počet vypracovaných projektových dokumentácií k vybudovaniu parkovísk, miestnych komunikácií, chodníkov, cyklotrás a prístupových komunikácií k plánovanej výstavbe bytových domov a IBV.
- Počet rekonštruovaných a modernizovaných obecných budov.
- Dobudovaná, rekonštruovaná a vybudovaná rozhlasová, televízna, káblová sieť a verejné osvetlenie.
- Počet vytvorených možností pre potenciálnych investorov (súvisiacich s rozvojom infraštruktúry).

OPATRENIE 3.1:

Dobudovanie a skvalitnenie stavebno-technického stavu miestnych komunikácií, výstavba a rekonštrukcia chodníkov a cyklotrás.

Realizátor opatrenia: Obec Bracovce, iní investori (s podporou externých finančných zdrojov)

Návrh aktivít:

- 3.1.1 Projekčne zabezpečiť vybudovanie miestnych komunikácií a nových prístupových komunikácií.
- 3.1.2 Projekčne zabezpečiť vybudovanie chodníkov a cyklotrás a po celom území obce.
- 3.1.3 Vybudovanie, rekonštrukcia a skvalitnenie miestnych komunikácií a

nových prístupových komunikácií, vybudovanie chodníkov a cyklotrás po celom území obce.

3.1.4 Vytvorenie (aj v spolupráci s inými subjektmi) nových možností pre priemyselné, poľnohospodárske a obchodné investície.

OPATRENIE 3.2:

Ostatná infraštruktúra

Realizátor opatrenia: Obec Bracovce, iní investori (s podporou externých finančných zdrojov)

Partneri: Obec Bracovce, MV SR, kompetentné orgány

Návrh aktivít:

- 3.2.1 Rekonštrukcia miestneho rozhlasu.
- 3.2.2 Vybudovanie TV a káblových rozvodov v obci.
- 3.2.3 Modernizácia a rekonštrukcia verejného osvetlenia.
- 3.2.4 Rekonštrukcia a modernizácia obecných budov.
- 3.2.5 Vytvoriť podmienky pre užívanie IKT

8 Program 4: Životné prostredie, lepší vzhľad obce a bezpečnosť

Životné prostredie a lepší vzhľad obce:

- + Existencia miest s verejnou zeleňou v obci.
- + Na území obce sa nenachádzajú veľké zdroje znečisťovania životného prostredia.
- Dobudovanie zásobovania pitnou vodou
- Absentuje čistiareň odpadových vôd (ČOV).
- Pre zlepšenie systému odpadového hospodárstva v obci chýbajú zastrešené stojiská pre zberné nádoby na komunálny odpad.
- Nevytvorené podmienky pre využívanie alternatívnych, obnoviteľných zdrojov energie (OZE).
- Chýba plán výsadby a tvorby zelene (nedocenená dôležitosť a významnosť zelene ako prvku dotvárania atraktivity obce).
- Rozširovanie invázných ruderalných a náletových druhov rastlín na území obce.
- Nedostatočné environmentálne povedomie obyvateľstva (existencia čiernych skládok, nedôsledne realizovaný separovaný zber).
- Negatívne vplyvy zmeny klímy
- Skládka BRO
- Zberný dvor

Bezpečnosť:

- + Spolupráca obce, občanov, záchranných a bezpečnostných zložiek pri riešení záškoláctva a priestupkov voči verejnému poriadku
- Kamerový systém
- Nezabezpečený bezbariérový – bezpečný pohyb po území obce

CIEĽ 4:

Zlepšiť stav životného prostredia v obci, zatraktívniť obec a vytvoriť bezpečnejšiu obec.

Indikátory splnenia cieľa (oblasť Životné prostredie a lepší vzhľad obce):

- Stav kvality zložiek ŽP (voda, ovzdušie).
- Výstavba čistiarne odpadových vôd (ČOV) pre obec.
- Výška škôd spôsobených dopadmi zmeny klímy či mimoriadnymi udalosťami.
- Zavedenie efektívnejšieho systému zberu komunálneho odpadu - zvýšené % vyseparovaných zložiek z komunálnych odpadov.
- Vybudovanie kompostoviska v obci.
- Zriadenie zberného dvora.
- Zavedenie využívania obnoviteľných zdrojov energie.
- Počet (plocha v m²) zrevitalizovaných území v obci.
- Lepší vzhľad obce a jej zvýšená atraktivita.

Indikátory splnenia cieľa (oblasť Bezpečnosť):

- Počet priestupkov a trestných činov v porovnaní s priemerom v SR.
- Počet narušení verejného poriadku.
- Počet realizovaných osvetových aktivít v oblasti prevencie a bezpečnosti.

OPATRENIE 4.1:

Zlepšenie stavu environmentálnej infraštruktúry obce a zlepšenie stavu zelene a zatraktívnenie verejnej zelene na území obce.

Realizátor opatrenia: Obec Bracovce (s podporou externých finančných zdrojov)

Partneri: Vodohospodársky podnik, MŽP SR, správcovia sietí, majitelia pozemkov

Návrh aktivít:

- 4.1.1** Zabezpečiť vypracovanie potrebných dokumentov (projektových dokumentácií, povolení, atď.).
- 4.1.2** Vybudovať ČOV.
- 4.1.3** Vytvoriť efektívny systém zberu TKO ako aj separovaných zložiek odpadu a rozšíriť separovaný zber o ďalšie položky.
- 4.1.4** Zrealizovať aktivity na zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľov obce.
- 4.1.5** Vybudovať obecné kompostovisko ako riešenia zberu biologicky rozložiteľného odpadu (BRO).
- 4.1.6** Zmena palivovej základne v obecných budovách a podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie.
- 4.1.7** Spracovať a vykonávať plán výsadby zelene na území obce.
- 4.1.8** Revitalizovať existujúce zelené plochy a vytvárať nové zelené zóny oddychu na území obce.
- 4.1.9** Starostlivosť o existujúcu neinvazívnu zeleň v obci a likvidácia invazívnych

druhov zelene na jej území.

OPATRENIE 4.2:

Zvýšenie bezpečnosti v obci

Realizátor opatrenia: *Obec Bracovce (s pomocou externých finančných zdrojov)*

Partneri: *MŽP SR, MV SR, KSK*

Návrh aktivít:

- 4.2.1 Vybudovať kamerový systém v obci.
- 4.2.2 Zabezpečiť dostatočnú priechodnosť miestnych komunikácií pre vozidlá záchranných a bezpečnostných zložiek.
- 4.2.3 Realizovať viac osvetových činností, prednášok pre potenciálne obeť kriminality, pre prevenciu dopravnej nehodovosti (vzdelávacie projekty podporené z externých zdrojov).
- 4.2.4 Zabezpečiť bezpečný bezbariérový pohyb po území obce (pozri Program 3 Základná infraštruktúra obce).
- 4.2.5 Spolu so zainteresovanými subjektmi vytvoriť efektívny systém kontroly znečisťovania obce (verejné priestranstvá, nelegálne vyvážanie odpadu, vodné toky, atď.).

9 Program 5: Sociálne služby, zdravotná starostlivosť, bývanie a školstvo

Sociálne služby:

- + Na území obce existuje, vzhľadom na pomery a veľkosť obce, široká ponuka poskytovaných voľnočasových aktivít pre cieľové skupiny deti, mládež a seniorov (organizácie podujatí obcou, priestory na uskutočňovanie aktivít cieľovej skupiny, združenia, ...)
- Neexistencia exaktne definovaných priorít v sociálnej oblasti - potreba koordinácie poskytovania sociálnych služieb v obci - komunikácia, sieťovanie, informovanie.
- Nedostupnosť odborného poradenstva v sociálnej oblasti (právne, ekonomické, sociálne) pre tých, ktorí to potrebujú, pre sociálne vylúčených a tých, ktorým hrozí sociálne vylúčenie.
- Nedostatok pracovných príležitostí pre obyvateľov, najmä pre zdravotne postihnutých obyvateľov obce.
- Absentujúca komunitná práca.
- Bariéry pohybu zdravotne postihnutým obyvateľom i návštevníkom obce.
- Absentuje Domov sociálnych služieb.

Zdravotná starostlivosť:

- + Existencia kvalitného dopravného spojenia do oblastí, kde je poskytovaná zdravotná starostlivosť.
- Potreba zlepšenia starostlivosti o zdravie.
- Nízka zodpovednosť niektorých obyvateľov obce za svoje zdravie a zdravie svojich potomkov (zanedbávanie očkovania detí, zlá hygiena, nedostatočná informovanosť o zodpovednosti za zdravie).

Školstvo:

- + Vzhľadom na možnosti a veľkosť obce má na svojom území vytvorené dostatočné možnosti a kapacity pre výchovu a vzdelávanie detí najnižšieho veku.
- + Vytvorené možnosti pre voľnočasové aktivity a vzdelávanie.
- Potreba rekonštrukcie budovy, jej priestorov a areálu MŠ.
- Potreba modernizácie materiálo-technického vybavenia MŠ pre skvalitňovanie realizáciu výchovného a vzdelávacieho procesu.
- Potreba vytvorenia centra pre voľno-časové aktivity i zlepšenia materiálo-technického a priestorového vybavenia pre realizáciu voľno-časových a umeleckých aktivít.
- Potreba nadviazania užšej spolupráce vo vzťahu „škola - rodičia“ pre zlepšenie podmienok pre výchovu a vzdelávanie detí a zníženie vplyvu sociálno-patologických javov na deti a mládež.
- Potreba zvyšovania hrubej zaškolenosti detí (predprimárne vzdelávanie).

Bývanie:

- + Záujem obyvateľov najmä o sociálne bývanie.
- Nedostatok bytov s nízkym štandardom.
- Obec nie je projektovo pripravená na výstavbu bytových domov.

CIEĽ 5:

Vytvoriť nové možnosti pre bývanie v súlade s ÚPD obce, zlepšiť stav sociálnych a zdravotníckych služieb a vytvoriť lepšie podmienky v oblasti školstva v obci.

Indikátory splnenia cieľa (oblasť Sociálne služby a zdravotná starostlivosť):

- Počet realizovaných komunitných aktivít
- Počet debarierizovaných zariadení, objektov a komunikácií
- Počet novozriadených sociálnych služieb
- Percento prijímateľov terénnych sociálnych služieb oproti pobytovým službám

Indikátory splnenia cieľa (oblasť Školstvo):

- Počet detí navštevujúcich predškolské zariadenia.
- Počet detí navštevujúcich voľnočasové centrá a aktivity.

- Zníženie výdavkov na prevádzku MŠ po rekonštrukcii (znížená spotreba energií).

Indikátory splnenia cieľa (oblasť Bývanie):

- Vytvorenie priaznivého legislatívneho prostredia pre budovanie obytných domov ako aj IBV.
- Zabezpečenie projektovej pripravenosti na budovanie obytných domov ako aj IBV.
- Počet nájomných bytov (sociálnych bytov) v obci.

OPATRENIE 5.1:

Dostupné a kvalitné sociálne a zdravotnícke služby v obci.

Realizátor opatrenia: Obec Bracovce (s podporou ext. finanč. zdrojov), iní investori

Partneri: Obyvatelia, vlastníci bytov a domov, developeri

- 5.1.1 Realizácia komunitnej práce so seniormi a príslušníkmi iných marginalizovaných skupín obyvateľstva.
- 5.1.2 Vytvorenie systému koordinácie sociálnych a zdravotníckych služieb v obci.
- 5.1.3 Vytvorenie pracovných príležitostí pre príslušníkov marginalizovaných skupín obyvateľstva (seniori, MRK, a i.).
- 5.1.4 Sprístupnenie odborného poradenstva v sociálnej a zdravotníckej oblasti (právne, ekonomické, sociálne).
- 5.1.5 Zaviesť systém činností dobrovoľníctva v sociálnych službách v obci.
- 5.1.6 Vytvoriť podmienky pre poskytovanie opatrovateľských služieb.
- 5.1.7 Vytvoriť podmienky pre zlepšenie zdravotnej starostlivosti.

OPATRENIE 5.2:

Zlepšenie stavu predškolskej výchovy v obci.

Realizátor opatrenia: Obec Bracovce (s podporou ext. finanč. zdrojov), iní investori

Partneri: orgány št. správy a ostatné zainteresované orgány pôsobiace v oblasti školstva

- 5.2.1 Spracovať, resp. rozšíriť potrebnú územno-plánovaciu dokumentáciu pre rozvoj školstva v obci.
- 5.2.2 Pripraviť projektovú dokumentáciu s vybavením príslušných povolení a získať externé zdroje pre realizáciu projektov rozvoja školstva.
- 5.2.3 Vytvoriť podmienky pre vznik voľnočasového centra v obci.

OPATRENIE 5.3:

Výstavba cenovo dostupných nájomných bytov a bytov nižšieho štandardu pre obyvateľov obce, najmä mladé a sociálne odkázané rodiny s potrebným občianskym vybavením.

Realizátor opatrenia: Obec Bracovce (s podporou ext. finanč. zdrojov), iní investori

Partneri: Obyvatelia, vlastníci bytov a domov, developeri

Návrh aktivít:

- 5.3.1 Spracovať, resp. rozšíriť potrebnú územno-plánovaciu dokumentáciu

pre rozvoj bývania v obci.

- 5.3.2** Pripraviť projektovú dokumentáciu s vybavením príslušných stavebných povolení a získať externé zdroje pre realizáciu projektov rozvoja bývania.
- 5.3.3** Vybudovať potrebnú technickú a dopravnú infraštruktúru pre výstavbu bytových domov v súlade s ÚPD obce (Program 3 Základná infraštruktúra obce).
- 5.3.4** Podporovať spoluprácu obce s developermi pre výstavbu domov/bytov v súlade s ÚPD obce.

10 Súlad Programu rozvoja obce Bracovce 2015 – 2020 (2022) s PHSR Košického samosprávneho kraja 2007 - 2013

Zákon o podpore regionálneho rozvoja č. 539/2008 Z.z. ustanovuje, že Program rozvoja obce/obce zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa táto obec/Obec nachádza.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja 2007 – 2013 (PHSR KSK), platný v čase zostavovania Programu rozvoja obce Bracovce 2015 – 2020 (2022), bol jedným z informačných zdrojov pri jeho tvorbe. Široko koncipovaný PHSR KSK 2007 – 2013 obsahuje ciele a opatrenia, ktoré sú plne relevantné pre programy a ciele Programu rozvoja obce Bracovce 2015 – 2020 (2022).

11 Mechanizmus realizácie stratégie

Realizácia alebo mechanizmus implementácie a podmienky realizácie Programu rozvoja obce Bracovce na roky 2015 – 2020 (2022) sú predpokladom plnenia vytýčených cieľov rozvoja obce. Od dodržiavania zásad a postupov realizácie závisí priemet plánovaných aktivít do reality.

Hlavné zásady realizácie programu rozvoja obce:

- Je základným rozvojovým dokumentom obce, na ktorý sa musí prihliadať pri realizovaní všetkých rozvojových aktivít.
- Je usmerňujúci dokument pre zámery a aktivity všetkých subjektov, ktoré pôsobia na území obce.
- Za implementáciu sú zodpovedné volené a výkonné orgány samosprávy obce.
- Pravidlá realizácie Programu rozvoja obce sú stanovené a verejne známe a celý proces je formalizovaný.
- Aktivity sú, alebo budú premietnuté v programovom rozpočte obce.
- Všetky aktivity, vyžadujúce pre svoju realizáciu záber územia v obci (umiestňovanie stavieb, prevádzok, investičných aktivít, rekonštrukcie a pod.) musia byť v súlade, resp. priamo premietnuté do územného plánu obce, alebo do inej príslušnej územnoplánovacej dokumentácie.
- V každej činnosti rozvojového procesu sa zaistí účasť tých, ktorí „musia“ byť zainteresovaní a umožní účasť tých, ktorí „chcú“ byť zainteresovaní.

Pri realizácii cieľov a opatrení navrhovanej Stratégie rozvoja obce Bracovce 2015 – 2020 (2022) bude samospráva obce Bracovce vystupovať podľa povahy cieľov a zainteresovanosti na ich plnení v troch pozíciách/rolách, resp. v ich kombinácii, a to ako:

- **Realizátor**
- **Partner/Iniciátor**

Obec Bracovce ako realizátor realizuje opatrenia a aktivity s priamou zodpovednosťou, s priamou kompetenciou.

Obec Bracovce ako partner/iniciátor môže viacero aktivít v zodpovednosti iných subjektov aj iniciovať na svojom území a konať proaktívne v prospech obce a jej obyvateľov.

Mechanizmus realizácie obsahuje špecifické činnosti, ktorými sú:

- zostavenie a realizácia akčného plánu (AP),
- monitoring realizácie AP,
- vyhodnocovanie dosahovania cieľov stratégie,
- aktualizácia Programu rozvoja obce a jeho častí,
- tvorba a manažment rozvojových projektov.

11.1 Zostavenie a realizácia akčného plánu

Hlavnými nástrojmi realizácie Programu rozvoja obce sú sektorovo orientované Programy rozvoja obce (5), akčný plán rozvoja obce.

AP je a má byť flexibilná/najflexibilnejšia časť rozvojového dokumentu obce a spracováva ho obecný úrad ako východisko k tvorbe programového rozpočtu obce.

AP je tak komunikačným nástrojom v procese tvorby programového rozpočtu pre samosprávu obce a jeho výkonné a poradné orgány.

AP pre prvý rok realizácie (z 3 plánovaných rokov) by mal mať rozpracovanie aktivít až na konkrétne úlohy a jeho súčasťou majú byť zadané projektové zámery, teda také aktivity, ktoré je možné realizovať prostredníctvom projektov aj s podporou externých finančných zdrojov. Každéj aktivite/úlohe majú byť priradené:

- **zodpovedný subjekt,**
- **spolupracujúce subjekty** (interné, externé),
- **doba realizácie** aktivity, resp. úlohy,
- **očakávaný výstup/y,**
- **potreba finančných zdrojov** rozdelená na vlastné a externé zdroje, vrátane ich popisu,
- **územný priemet aktivít** podľa záväznej časti územného plánu obce.

V roku schvaľovania Programu rozvoja obce (2015) sa tvorí AP súbežne. Preto neobsahuje všetky vyššie uvedené súčasti definovania aktivity (úlohy, zodpovednosti, výstupy atď.).

V ďalšom období pre roky 2016 – 2018:

- **vypracovanie akčného plánu**
- **akčný plán sa schvaľuje na úrovni zastupiteľstva.**

Takto konkrétne spracovaný akčný plán až do úrovne úloh umožňuje obci čo najpresnejšie plánovať svoje kapacity (personálne, finančné, časové), pričom 1. rok realizácie AP je rozpracovaný najdetailnejšie a tretí rok je viac-menej indikatívny.

11.2 Monitoring, vyhodnocovanie a aktualizácia Programu rozvoja obce (PRO).

Monitoring je priebežný proces, ktorý sleduje napĺňanie PRO cez plnenie akčného plánu (AP) a to na základe porovnania plánu a skutočnosti. Monitoruje sa:

- **vecné plnenie** (očakávané výstupy aktivít, plnenie úloh jednotlivých subjektov zapojených do aktivít AP ako aj neočakávané zmeny, ktoré majú vplyv na plnenie AP)
- **časové** napĺňanie aktivít,
- **finančné krytie**.

Odporúčame vykonávať monitoring na týchto úrovniach:

- úroveň starostu OÚ – **1 x polročne**,
- úroveň orgánov samosprávy – **spravidla ročne** pred spracovaním návrhov na rozpočet na nasledujúce obdobie.

Závery zo všetkých úrovní monitoringu sú podkladom pre korekcie, doplnky a zmeny akčného plánu.

Vyhodnocovanie dosahovania cieľov Stratégie rozvoja obce Bracovce na roky 2015- 2020 (2022) je činnosť uskutočňovaná po určitých etapách na základe súboru ukazovateľov plnenia cieľov rozvoja obce. Vyhodnocovanie bude prebiehať spravidla 1x za 2 roky a bude prezentované verejnosti.

Výsledky hodnotenia môžu viesť k aktualizácii rozvojového dokumentu (zmene alebo úprave cieľov, opatrení a aktivít na ich napĺňanie). Môže tiež viesť k doplneniu alebo k zmene ukazovateľov.

Východiskový stav indikátorov je potrebné poznať vo všetkých vybraných ukazovateľoch na začiatku implementácie rozvojového dokumentu.

Aktualizácia rozvojového dokumentu je organickou súčasťou jeho implementácie a vytvára z neho moderný, otvorený a flexibilný dokument. Súčasťou procesu aktualizácie je systematický zber a vyhodnocovanie podnetov od subjektov pôsobiacich na území obce, občanov obce, sledovanie prichádzajúcich príležitostí i hrozieb pre obec, ako aj výskyt nových skutočností, ktoré neboli známe v čase tvorby a zostavenia dokumentu.

Zodpovednými za tento proces sú štatutári obce v spolupráci so spoluzodpovednými subjektmi v rámci jednotlivých programov rozvoja obce. Periodicita zvažovania aktualizácie je minimálne raz za rok (súčasne s monitoringom a vyhodnocovacím procesom) a v prípade potreby (odborný, legislatívny, politický, strategický podnet) aj častejšie.

Zmeny (doplnenia, vyňatia, zmeny obsahu stratégie a pod.) budú schvaľované na úrovni zastupiteľstva samosprávy obce.

11.3 Príprava projektových zámerov a projektov rozvoja obce

Projekty, ich tvorba a manažment, sú jedným z nástrojov pre napĺňanie PRO, teda by mali byť zamerané na riešenie už identifikovaných opatrení a aktivít v AP.

Obec vytvára a iniciuje prednostne projekty, resp. je partnerom projektov, ktoré sú v súlade s PRO a jeho stratégiou a sú príspevkom pre dosahovanie plánovaných cieľov rozvoja obce. Projektové zámery sú/budú identifikované na úrovni konkrétneho Programu rozvoja obce.

O kapacitách (interných alebo externých) pre prípravu, spracovanie, podanie a manažment projektu rozhoduje vedenie obce.

Na základe schválenia projektového zámeru vo vedení obce sa vypracováva projekt (vlastnými alebo externými kapacitami), ktorý po získaní prísľubu spolufinancovania v zastupiteľstve obce (ak je potrebný), sa predkladá do zodpovedajúcich finančných schém.

12 Základná terminológia

Akčný plán/Plán aktivít je výber z plánovanej série aktivít určenej na dosiahnutie cieľov rozvojového plánu obce, ktorých realizácia je plánovaná v stanovenom období (jeden rok). Je základným nástrojom pre realizáciu rozvojového plánu.

Aktivity sú súbory činností, alebo projekty, ktoré je potrebné pri dosahovaní opatrení a cieľa vykonať.

Cieľ je stav, ktorý chceme dosiahnuť. Mal by byť zameraný na odstránenie problému či prekážky, či na využitie potenciálu alebo príležitosti.

Dopad je stav, ktorý nastane, resp. by mal nastať, keď budú naplnené ciele projektu/programu a dosiahnu sa plánované výstupy a výsledky. Dopad môže byť pozitívny (napr. príchod nových investorov, väčšia zamestnanosť, nižšia kriminalita, intenzívnejšia cezhraničná spolupráca), ale aj negatívny (poškodenie životného prostredia, úbytok neobnoviteľných zdrojov, zníženie vyváženého rozvoja územia a pod.)

Ekonomickým rozvojom sa rozumie zvyšovanie životnej úrovne a blahobytu obyvateľstva. Je to dlhodobý proces, ktorý sa vzťahuje na súhrn ekonomických a sociálnych štruktúr a sleduje hospodárske záujmy (tvorba zisku a rast obratu z výroby, predaja a služieb).

Hodnotenie projektu/programu alebo jeho jednotlivých častí má za cieľ vyhodnotiť (po etapách, na konci realizácie a pod.) naplnenie stanovených cieľov a dosiahnutie žiadaných výsledkov.

Monitoring - priebežná kontrola realizácie aktivity/projektu/programu počas jeho trvania, či plánovaný stav je v súlade s realitou (napr. dodržiavanie časového harmonogramu, čerpanie rozpočtu, kvalita výstupov a pod.)

Opatrenie je súbor tematicky súvisiacich aktivít, ktoré môžu byť realizované ako jeden celok.

Potenciál na rozvoj – súhrn vnútorných vlastností a charakteristík daností obce, ktoré môžu byť využité na rozvoj.

Príčina je jav alebo skutočnosť, ktorá má vplyv na vznik, alebo pretrvávanie problému.

Príležitosť na rozvoj predstavuje podnety, potenciál a zdroje vonkajšieho prostredia, ktoré je možné využiť pre rozvoj, alebo pre riešenie problémov.

Problém - negatívny stav vecí či záležitosti, resp. prekážka v ceste za uskutočnením cieľa, či vízie.

Problémová analýza – štruktúrované skúmanie negatívnych faktorov identifikovaného problému za účelom stanovenia príčin a následkov.

Profil obce je kvantitatívny a kvalitatívny popis daností, stavu, potrieb a východísk obce. Predstavuje tzv. „snímku“ obce k danému obdobiu a jeho hlavným účelom je priniesť komplexný obraz o súčasnom stave obce.

Rozvoj je proces pozitívnej zmeny v čase a v priestore.

Rozvoj územia je proces zmeny v čase a priestore, ktorý možno chápať ako ekonomicko-sociálne procesy prebiehajúce v prírodno-spoločenskom prostredí daného územia. Tieto procesy by mali využívať a rešpektovať podmienky a zvláštnosti prostredia.

Strategické plánovanie je súbor postupov a nástrojov na prijímanie účinných rozhodnutí, ktoré povedú k splneniu stanovených cieľov. Proces strategického plánovania je určený na to, aby pomohol spoločne znášať zodpovednosť za budúcnosť, budovať konsenzus o budúcnosti a navrhovať stratégie napredovania.

SWOT analýza obce je založená na charakteristike jeho vlastných vnútorných silných a slabých stránkach a príležitostiach a hrozbách prichádzajúcich predovšetkým z vonkajšieho prostredia. Slúži pre prípravu realistických programov či projektov.

Trvalo udržateľný rozvoj – rozvoj (v oblasti záujmu), ktorý zachováva alebo nastoľuje princípy udržateľnosti (súladi ekonomických a sociálnych aktivít pri súčasnom zachovaní kvality prírodného a životného prostredia).

Ukazovateľ/Indikátor je nástroj, pomocou ktorého je možné monitorovať priebeh procesu (programu, projektu), či zmerať dosiahnutie cieľa (existujú kvantitatívne a kvalitatívne ukazovatele).

Vízia obce je predstava o budúcnosti, ktorá odráža reálny želaný stav tých, ktorí sa na jej tvorbe podieľajú.

Výsledok je kvalitatívna zmena v rozvojovom procese, ku ktorému realizácia vytýčených aktivít alebo projektov prispieva (napr. zvýšenie environmentálneho uvedomenia ľudí, zvýšená návštevnosť obce, zlepšené podmienky pre šport pre všetkých v obci a pod.). Cieľ je vlastne plánovaný výsledok.

Výstup je konkrétny (hmatateľný) produkt, ktorý vzniká naplnením aktivity, počas programu/projektu, resp. na jeho konci (napr. postavená budova, zrekonštruované námestie, revitalizovaný park, uskutočnené podujatie a pod.).

Program rozvoja obce Bracovce 2015 – 2020

PROFIL obce Bracovce

Analytická časť (Príloha č.1)

2015

Obsah

OBSAH	33
1 POLOHA A HISTÓRIA OBCE.....	34
1.1 VYMEDZENIE A ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA.....	34
1.2 HISTÓRIA OBCE.....	36
1.3 ERB OBCE	38
2 DEMOGRAFIA.....	39
2.1 VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV OBCE.....	40
2.2 NÁRODNOSTNÉ ZLOŽENIE OBYVATEĽOV	41
2.3 NÁBOŽENSTVO.....	41
3 HOSPODÁRSKY A EKONOMICKÝ ROZVOJ	47
3.1 PODNIKATEĽSKÁ ČINNOSŤ.....	47
3.2 PRIEMYSELNÁ ČINNOSŤ	47
3.3 OSTATNÁ ČINNOSŤ.....	47
3.4 ZAMESTNANOSŤ	47
4 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA A BÝVANIE	48
5 ŠKOLSTVO, SOCIÁLNA A ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ	50
6 KULTÚRA, ŠPORT A REKREÁCIA.....	51
7 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	52
8 REALIZOVANÝ ROZVOJ A FINANČNÁ ANALÝZA OBCE	53
9 SWOT ANALÝZA OBCE	57
10 SUMÁRNE VYHODNOTENIE KOMUNIKÁCIE S VEREJNOSŤOU	58

1 Poloha a história obce

1.1 Vymedzenie a základná charakteristika územia

Obec Bracovce sa rozprestiera v strednej časti Východoslovenskej nížiny. Vznik osídlenia na jej území sa predpokladá v 9. storočí. Prvý krát bola obec písomne doložená v roku 1227. V minulosti patrila mnohým šľachtickým rodom. Rodina Kazinczyovych tu v 18. storočí postavila 2 kúrie, v jednej z nich sa nachádzala hodnotná knižnica. V kúrii sa narodila významná osobnosť Zemplína Gábor Kazinczy. Miestni obyvatelia sa venovali prevažne poľnohospodárskej činnosti, boli i zručnými remeselníkmi. V 19. storočí, kvôli ťažkým životným podmienkam, sa mnohí odsťahovali do Ameriky. V súčasnosti žije v Bracovciach takmer 937 obyvateľov. Nachádzajú sa tu tri kostoly, rímskokatolícky, reformovaný a evanjelický augsburského vyznania. Základná škola plní vzdelávaciu funkciu, no vynikajú jej aktivity aj v oblasti zmysluplného trávenia voľného času detí. Je tiež organizátorom kultúrnych udalostí v obci rodinného charakteru. Na priečelí budovy bola pri príležitosti oslobodenia obce spod fašistického nátlaku umiestnená pamätná tabuľa. Obec má materskú školu. Dom smútku sa nachádza na cintoríne. Priamo v obci majú svoju prevádzku dva obchody a bar. Kultúrnym udalostiam slúži dobre vybavený kultúrny dom. Z oblasti športu je v obci rozšírený najmä futbal. Jeho fanúšikovia sú zoskupení v OŠK Svornosť Bracovce. V obci pôsobí stolnotenisový klub. Od roku 2008 sa môže obec pochváliť viacúčelovým ihriskom s umelou trávou. Obraz Bracovciac dokresľuje miestny park, kde rastú vzácne dreviny, medzi nimi i staré chránené platany.

Tab. 1 Základné informácie

Základné informácie	
Okres	Michalovce
Mikroregión	Poondavie
Prvá písomná zmienka	1272
Nadmorská výška	105 m. n. m.
Výmera katastra	961 ha

1.1.1 Obec ako súčasť regiónu

Košický kraj s rozlohou 6 755 km² sa rozprestiera na juhovýchode Slovenskej republiky a zaberá 13,8 % jej územia. Počtom obyvateľov je druhý, rozlohou štvrtý najväčší na Slovensku. Na juhu hraničí s Maďarskou republikou, na východe s Ukrajinou, na severe s Prešovským a na západe s Banskobystrickým krajom. Je to kraj štyroch historických regiónov - Spiša, Gemera, Abova a Zemplína. Každý z nich si dodnes udržiava vlastné tradície, zvyky,

obyčaje a ľudovú slovesnosť. Kraj patrí k hustejšie osídleným regiónom, na 1 km² tu žije priemerne 117,7 obyvateľov, o 7,3 obyvateľov viac než v priemere na Slovensku. K najhustejšie osídleným patria štyri okresy ležiace na území mesta Košice, podstatne redšie je osídlenie v okrese Sobrance, Gelnica a Rožňava. V Košickom kraji je 440 obcí, z nich 17 má štatút mesta. Podiel obyvateľstva v mestách predstavuje 55,4 % a oproti celoslovenskému podielu bol vyšší o 1,4 bodu. Priemerná rozloha okresu v kraji predstavuje 614 km², pričom v okrese žije v priemere 72,3 tisíc obyvateľov. V krajskom meste Košice žije 239,8 tisíc obyvateľov, čo je takmer tretina obyvateľstva kraja.

1.1.2 Mikroregión POONDAVIE

Mikroregión POONDAVIE leží uprostred Východoslovenskej nížiny. Severo-východná časť chotára mikroregiónu prechádza do Pozdišovskej pahorkatiny, západnú časť tvorí niva rieky Ondavy. Záujmové združenie vzniklo 4. júna 1996. Prvotným cieľom združenia bolo spoločné zastupovanie záujmov obcí voči štátu, nadnárodnými organizáciám a ostatným subjektom, vzájomná spolupráca a výmena skúseností v najširšom meradle. Mikroregión združuje 14 obcí - Tušice, Tušická Nová Ves, Horovce, Moravany, Rakovec nad Ondavou, Trhovište, Bánovce nad Ondavou, Ložín, Bracovce, Falkušovce, Kačanov, Markovce, Malčice, Petrikovce, ktoré sú príťažlivé najmä svojou históriou, kultúrnymi pamiatkami a prírodnými krásami. Prvotným cieľom mikroregiónu bolo spoločné zastupovanie záujmov obcí, vzájomná spolupráca a výmena skúseností v najširšom meradle. V súčasnosti je hlavnou úlohou združenia koordinácia činností obcí i ostatných subjektov v regióne vo všetkých oblastiach regionálneho rozvoja, s cieľom skvalitniť životné podmienky obyvateľov tohto regiónu v zmysle trvalo udržateľného rozvoja.

Hlavnými cieľmi mikroregiónu sú:

- rozvoj miestnej demokracie a partnerskej spolupráce obcí a miestnych subjektov,
- spolupráca obcí pri riešení problémov a úloh odpadového hospodárstva,
- rozvoj kultúrnej a športovej činnosti,
- zlepšovanie komunikácie subjektov v mikroregióne a navonok,
- ochrana životného a prírodného prostredia,
- obnova a udržiavanie kultúrnych a historických pamiatok v mikroregióne,
- oživenie kultúrnych aktivít a tradičných remesiel,
- vytvorenie podmienok pre čerpanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych a iných podporných fondov,
- chrániť zákonné práva a záujmy obcí,
- navrhovať riešenia prípadných kompetenčných problémov medzi samosprávnymi a územnými organmi.

Obr. 1 Mapa mikroregiónu Poondavie

Zdroj: <http://www.poondavie.szm.com>

1.2 História obce

Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1227 v listine o vlastníctve Ložína. V nej sa Ložín uvádza, že leží pri Bracovciach. Ďalšia písomná zmienka o existencii obce je z roku 1272, keď kráľ Ladislav IV, kráľ Uhorska chotár Bracoviec daroval Jákovi zo Zemplína, zemplínskemu županovi. Písomnosti od 13. storočia uvádzajú názov dediny ako Berethe, v roku 1327 ako Berethey, v roku 1773 ako Braczejovcze, v roku 1786 ako Breczejov koncom 19. storočia a do roku 1912 ako Beretto.

Od roku 1240 obec bola vo vlastníctve niekoľkých zemanov, šľachticov. V roku 1240 obec patrila do majetku Bogatradvanovcov. V roku 1280 pánom obce sa stal syn nádora Omodeja z rodu Abova. V roku 1324 obec pod názvom Berethe kráľ Štefan I. daroval majstrovi Štefanovi Monakymu. Neskôr už patrila rodine Dobiových. V rokoch 1405 až 1425 obec mala viac majiteľov. Medzi nimi patrili rodiny Išepiových, Čeleiových, Dobiových, Ricseiových, Bekeových ale i Oroszových zo Žbiniec. Za obdobie rokov 1437 až 1500 medzi miestnych zemepánov patrili okrem iných rodiny Zádorházy, Lengyel, Nátafalusi, Čontošovi, Perényi, Csupor, Csanády a pod. Neskôr majiteľmi obce boli šľachtici Istvánffi, Rákóczy, Malikóczy a Drugethovi. V 17. storočí okrem rodín Drugethových, Rákóczyových nachádzajú sa rodiny Tussayových, Kozmayových, Nagymihályiových i Bayových. Od roku 1650 obec patrila do

majetku Bornemisszových. V roku 1770 ako vlastníci sú spomínaní šľachtici Samuel Aisdorfer. Od 18. storočia ako noví zemepáni sú uvedení rodiny Arthura a Andreja Kazinczyových, ktorí v obci postavili 2 kúrie. Jedna bola vybudovaná v roku 1840 Andrejom Kazinczym, kde sa nachádzala knižnica s počtom viac ako 13 000 zväzkami. Aj druhá kúria bola vybudovaná rodinou Kazinczyových. Tu sa narodil šľachtic, knieža Gábor Kazinczy, významný maďarský spisovateľ, prekladateľ, vydavateľ i autor zemplínskych kultúrnych tradícií, kultúrneho dedičstva Zemplína, pestovateľ šírenia maďarského jazyka, kultúry a umenia – reformista. V 17. storočí miestne sedliacke domácnosti chudobneli a ubúdalo ich. Až do začiatku 18. storočia, takže Bracovce boli vtedy malou dedinou. V roku 1715 mali 3 obývané a 8 opustených domácnosti. V roku 1715 v obci bolo už 7 obývaných domov. V roku 1787 v obci je 36 obývaných domov s 375 obyvateľmi. V roku 1828 uvádzajú 50 obývaných domov s 398 obyvateľmi. Od polovice 19. storočia rozvojom obce dochádza k pribúdaniu obyvateľstva. Pri sčítaní ľudu v roku 1869 v obci bývalo 737 obyvateľov, v roku 1890 obyvateľov už bolo 863, počet v roku 1900 počet obyvateľov predstavuje už len 812 a to následkom vysťahovalectva do zámorských krajín. V roku 1881 do Ameriky sa vysťahovalo celkom 16 miestnych obyvateľov. V roku 1910 celkový počet obyvateľov obce predstavuje 860. Počas sčítania ľudu v roku 1921 štatisticky evidovaných obyvateľov v obci je 955. Pred druhou svetovou vojnou v roku 1940 v obci žilo 1072 trvalo prihlásených občanov. Následkom bojov druhej svetovej vojny v roku 1948 počet obyvateľov obce poklesol na 1022. Pri sčítaní obyvateľov v roku 1971 je evidovaných 1120 občanov. V súčasnosti v obci žije 937 občanov.

Katastrálne územie obce je na rozlohe 961 hektárov, z toho 40 ha tvorí intravilán obce, 863 ha poľnohospodárska pôda a z ktorej tvorí 687 ha orná pôda. Miestne poľnohospodárske družstvo IV. a V. typu bolo založené v roku 1958. Najväčší rozvoj a hospodárnosť vykazovalo v období rokov 1971 – 1991. Uvedené JRD výrazne prispelo k rastu životnej úrovne miestneho obyvateľstva. Významne ovplyvnilo výstavbu, skrášľovanie i kultúrny rozvoj obce. V blízkosti dediny sa nachádzala zaniknutá obec Nová Stráž, ktorá je doložená v roku 1403, kedy bola majetkom rodiny Ronyvaiho a Mislaiho. V roku 1405 obec čiastočne pripadla rodinám Isépiových, Cseleiových a Dobiových ale i opátstvu v Szerenci. V roku 1450 majiteľom obce sa stala rodina Csicseriových a v roku 1487 už patrila do majetku Blažeja Ráskaiho. V roku 1831 sa miestne obyvateľstvo aktívne zúčastnilo sedliackeho povstania. Na následky cholery v mesiaci august zomrelo 9 ľudí. Po potlačení povstania počas povstaleckých dní v júli a v auguste 1831 za odmietnutie poslušnosti manželke miestneho zemepána bol odsúdený a obesený z bačov p. Kazinczyho. V roku 1891 obec vyhorela. V tomto roku sídlisko je bez kostola. Začiatkom 20. storočia v obci sa nachádza výrobná syra, ktorá je majetkom Ulricha Gelbera. Do roku 1918 obec patrila do Zemplínskej župy Rakúska - Uhorskej monarchie. Od roku 1948 až do súčasnosti patrí do okresu Michalovce.

Vývoj názvu obce:

- 1227 BERETHE 1349
- BERETHEY 1773
- BRACZEJOWCZE
- 1786 BRECZEJOW
- **1920 BRACOVCE**

1.3 Erb obce

V zelenom štíte strieborný, zlato zastrešený veterný mlyn so zlatými šikmými krídlami. Tradičný mlynársky motív podľa odtlačku pečatidla obce z roku 1836. (Heraldický register Slovenskej republiky, číslo uznesenia: OZ - 18/2003, signatúra HR SR: B-185/2003).

2 Demografia

Tab. 2 Obyvateľstvo podľa súčasnej ekonomickej aktivity, pohlavia a miesta narodenia

Pohlavie	Osoby ekonomicke aktívne						Osoby na rodičovskej dovolenke	Nepracujúci dôchodcovia	Ostatní nezávislí	Osoby závislé			Ostatní závislí, nezistení	Úhrn obyvateľstva	Narodení v obci bydliska		
	spolu	%	z toho			vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností rodinných podnikoch				spolu	v tom				spolu	%	
			osoby na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	nezamestnaní						deti do 16 rokov	študenti stredných škôl					študenti vysokých škôl
Bracovce																	
Muži	243	58,0	0	4	72	9	0	84	1	110	84	21	5	37	475	311	65,5
Ženy	176	42,0	6	2	45	4	22	144	5	109	85	11	13	29	485	270	55,7
Spolu	419	100,0	6	6	117	13	22	228	6	219	169	32	18	66	960	581	60,5

Zdroj: ŠÚSR

Priemerný vek	36,06	-	-	-	-	-	40,74	-	-	-
----------------------	-------	---	---	---	---	---	-------	---	---	---

Zdroj: ŠÚSR

2.2 Národnostné zloženie obyvateľov

Tab. 4 Obyvateľstvo podľa pohlavia a národnosti

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu
Bracovce			
Slovenská	431	439	870
Rómska	7	9	16
Rusínska	0	1	1
Česká	1	3	4
Poľská	0	1	1
Nezistená	36	32	68
Spolu	475	485	960

Zdroj: ŠÚSR

2.3 Náboženstvo

Tab. 5 Obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu
Bracovce			
Rímskokatolícka cirkev	114	138	252
Gréckokatolícka cirkev	28	34	62
Pravoslávna cirkev	108	86	194
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	80	86	166
Reformovaná kresťanská cirkev	61	64	125
Starokatolícka cirkev	0	1	1
Cirkev bratská	3	2	5
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	0	2	2
Bez vyznania	17	13	30
Nezistené	64	59	123
Spolu	475	485	960

Zdroj: ŠÚSR

2.4 Vzdelanosť obyvateľstva

Tab. 6 Obyvateľstvo podľa pohlavia a stupňa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		Pohlavie		Spolu
		muži	ženy	
Bracovce				
Základné		78	105	183
Učňovské (bez maturity)		91	61	152
Stredné odborné (bez maturity)		63	47	110
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		16	10	26
Úplné stredné odborné (s maturitou)		73	99	172
Úplné stredné všeobecné		10	17	27
Vyššie odborné vzdelanie		4	5	9
Vysokoškolské bakalárske		7	13	20
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		20	17	37
Vysokoškolské doktorandské		2	3	5
Vysokoškolské spolu		29	33	62
Študijný odbor	prírodné vedy	0	2	2
	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT, elektrotech., tech. chémia, potravinárstvo)	9	2	11
	technické vedy a náuky II (textilná v., sprac. kože, dreva, plastov, v. hud. nástrojov, archit., staveb., dopr., pošty, telekom., automatiz., špec. odb.)	4	4	8
	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	4	0	4
	Zdravotníctvo	0	3	3
	spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof., ekon., polit. a práv. vedy, ekonomika a manaž., obchod a služby, SŠ- OA, HA, praktická š., učeb.odb.)	4	12	16
	spoločenské vedy, náuky a služby II (histor., filolog., pedag. a psych. vedy, publicistika a informácie, telových., učiteľstvo, SŠ - gym.)	8	9	17
	Nezistený	0	1	1
Bez školského vzdelania		79	83	162
Nezistené		32	25	57
Úhrn		475	485	960

2.5 Materinský jazyk

Tab. 7 Obyvateľstvo podľa pohlavia a materinského jazyka

Materinský jazyk	Pohlavie		Spolu
	muži	ženy	
Bracovce			
Slovenský	435	450	885
Maďarský	1	0	1
Rusínsky	0	1	1
Český	2	1	3
Poľský	0	1	1
Iný	0	1	1
Nezistený	37	31	68
Spolu	475	485	960

Zdroj: ŠÚSR

2.6 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo

Tab. 8 Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa postavenia v zamestnaní, veku a pohlavia

Vek, pohlavie		Postavenie v zamestnaní					Ekonomicky aktívni spolu	
		zamestnanci	podnikatelia		členovia družstiev	vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch		ostatní a nezistení
			so zamestnancami	bez zamestnancov				
Bracovce								
15 - 19	muži	1	0	0	0	0	3	4
	ženy	0	0	0	0	0	2	2
	spolu	1	0	0	0	0	5	6
20 - 24	muži	18	0	0	0	0	6	24
	ženy	8	0	0	0	1	6	15
	spolu	26	0	0	0	1	12	39
25 - 29	muži	26	1	4	0	1	16	48
	ženy	23	0	1	0	0	8	32
	spolu	49	1	5	0	1	24	80
30 - 34	muži	22	0	7	0	2	14	45
	ženy	15	0	0	0	0	10	25
	spolu	37	0	7	0	2	24	70
35 - 39	muži	10	0	1	0	5	3	19
	ženy	15	0	0	0	1	5	21

	spolu	25	0	1	0	6	8	40
40 - 44	muži	16	0	4	0	0	3	23
	ženy	12	0	2	0	1	3	18
	spolu	28	0	6	0	1	6	41
45 - 49	muži	19	1	1	0	1	6	28
	ženy	23	0	0	0	0	1	24
	spolu	42	1	1	0	1	7	52
50 - 54	muži	11	1	3	1	0	7	23
	ženy	18	0	1	0	1	5	25
	spolu	29	1	4	1	1	12	48
55 - 59	muži	17	0	2	0	0	3	22
	ženy	12	0	0	0	0	1	13
	spolu	29	0	2	0	0	4	35
60 - 64	muži	4	1	1	0	0	1	7
	ženy	1	0	0	0	0	0	1
	spolu	5	1	1	0	0	1	8
65+	muži	0	0	0	0	0	0	0
	ženy	0	0	0	0	0	0	0
	spolu	0	0	0	0	0	0	0
Úhrn	muži	144	4	23	1	9	62	243
	ženy	127	0	4	0	4	41	176
	spolu	271	4	27	1	13	103	419
%		64,7	1,0	6,4	0,2	3,1	24,6	100,0
Z obyvateľstva v produktívnom veku podiel ekonomicky aktívnych								
Muži	-	-	-	-	-	-	-	69,4
Ženy	-	-	-	-	-	-	-	57,0
Spolu	-	-	-	-	-	-	-	63,6
Z obyvateľstva v poproduktívnom veku podiel ekonomicky aktívnych	-	-	-	-	-	-	-	0

Zdroj: ŠÚSR

Tab. 9 Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a odvetvia ekonomickej činnosti

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Bracovce				
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	16	8	24	13

Lesníctvo a ťažba dreva	4	1	5	3
Dobývanie kovových rúd	0	1	1	0
Iná ťažba a dobývanie	0	1	1	1
Výroba potravín	13	11	24	19
Výroba odevov	3	2	5	1
Výroba kože a kožených výrobkov	2	1	3	1
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	1	1	2	0
Tlač a reprodukcia záznamových médií	0	1	1	1
Výroba chemikálií a chemických produktov	1	0	1	1
Výroba výrobkov z gumy a plastu	2	0	2	1
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	2	1	3	0
Výroba a spracovanie kovov	4	0	4	2
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	9	1	10	5
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	4	0	4	2
Výroba elektrických zariadení	10	6	16	12
Výroba strojov a zariadení i. n.	2	3	5	3
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívosov	22	19	41	36
Výroba nábytku	1	4	5	2
Iná výroba	1	2	3	3
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	1	0	1	1
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	5	0	5	3
Zber, úprava a dodávka vody	1	0	1	1
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	1	0	1	0
Výstavba budov	19	2	21	14
Inžinierske stavby	9	1	10	8
Špecializované stavebné práce	8	3	11	7
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	2	1	3	3
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	8	6	14	10
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	15	24	39	30
Pozemná doprava a doprava potrubím	8	4	12	11
Skladové a pomocné činnosti v doprave	1	1	2	2
Poštové služby a služby kuriérov	0	2	2	2
Ubytovanie	2	2	4	2
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	1	1	2	2
Informačné služby	1	0	1	1
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	0	2	2	2
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	2	0	2	2
Činnosti v oblasti nehnuteľností	1	3	4	3
Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	1	1	2	1
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	3	3	6	5
Vedecký výskum a vývoj	2	0	2	2

Reklama a prieskum trhu	1	0	1	0
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	2	0	2	2
Sprostredkovanie práce	0	1	1	1
Bezpečnostné a pátracie služby	3	0	3	2
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	5	3	8	6
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	1	0	1	1
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	14	15	29	24
Vzdelávanie	5	16	21	17
Zdravotníctvo	2	6	8	4
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	0	2	2	2
Sociálna práca bez ubytovania	0	2	2	2
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	1	0	1	1
Činnosti členských organizácií	1	0	1	0
Oprava počítačov, osobných potrieb a potrieb pre domácnosti	1	0	1	1
Ostatné osobné služby	0	1	1	0
Zamestnávateľ v zahraničí	0	1	1	0
Nezistené	19	10	29	9
Spolu	243	176	419	290

Zdroj: ŠÚSR

3 Hospodársky a ekonomický rozvoj

3.1 Podnikateľská činnosť

Podnikateľská činnosť je charakterizovaná celkom 10 subjektmi, z toho je 8 živnostníkov. Sú to subjekty s nízkym počtom zamestnancov a samostatní živnostníci. Subjekty zamestnávajú 0 - 10 zamestnancov. Celková ekonomická situácia na území obce je na nízkej úrovni. Spolupráca s podnikateľmi je na prijateľnej úrovni. Program obce sleduje predovšetkým podporu malého podnikania.

3.2 Priemyselná činnosť

V oblasti priemyslu nepodniká žiaden subjekt. Na území obce sa nenachádzajú nerastné suroviny, ktoré by podporili rozvoj z miestnych zdrojov. Priemysel nemá potrebné zázemie v obci do budúcnosti.

3.3 Ostatná činnosť

Poľnohospodársku výrobu v obci zabezpečuje AGROK s.r.o. a WAK s.r.o.. Zameranie poľnohospodárstva je orientované hlavne na pestovanie obilovín, olejovín. V obci nie sú remeselníci. Celkovú situáciu v oblasti poľnohospodárstva je možno charakterizovať ako úpadkovú. Do programu obce je však vhodné zahrnúť podporu tradičného poľnohospodárstva s väzbou na aktivity mikroregiónu Združenie obcí Poondavie v oblasti agroturistiky resp. cykloturistiky.

3.4 Zamestnanosť

Nezamestnanosť v obci nedosahuje priemerné hodnoty SR a je v súčasnosti na úrovni 10 %. Väčšina obyvateľov pracuje v priemysle a službách, málo v poľnohospodárstve (napriek poľnohospodárskej tradícii v obci). Relatívne priaznivá je situácia vo vekovej štruktúre (54% produktívny a 20,5 % predproduktívny). Existuje tu síce voľná pracovná sila, ale neexistuje v blízkosti dopyt. Kvalifikovaná sila je priemerná. Ľudský potenciál obce pre ďalší rozvoj obce je možno využiť len v širšom rámci (blízkosť Maďarskej hranice, na úrovni rozvoja mikroregiónu).

4 Technická infraštruktúra a bývanie

Infraštruktúra

Obec je napojená na všetky základné siete (vodovod, plyn, elektrina) v rôznom technickom stave. Kanalizácia a čistička odpadových vôd je v štádiu plánovania. Okolo obce sa nenachádzajú regionálne koridory technickej infraštruktúry. Výhodou je dostatok spojení autobusovou dopravou (17 spojov denne) a blízkosť železničnej stanice Bánovce n/O. Rozvoj obce možno očakávať v súvislosti s výstavbou rýchlostnej komunikácie (Košice - Východ). Vodovodná sieť s pitnou vodou v dĺžke 4,5 km s 50% podielom napojenia je v dobrom stave. Zvyšok využíva vlastné studne. Elektrické rozvody s trafostanicami sú vedené vzdušne, v súčasnosti vo vyhovujúcom stave. V budúcnosti sa predpokladá uloženie elektrického vedenia do zeme a rekonštrukcia verejného osvetlenia v obci. V obci neexistuje kanalizačná sieť, táto problematika má dopad na oblasť ŽP. Rozvod plynu v obci je od roku 1994 so 100% napojením. Komunikačné siete (telefónne) sú vedené vzduchom. V obci je registrovaných 165 liniek. Miestny rozhlas je vo vyhovujúcom stave. Z pohľadu záujmu obyvateľstva o nové spojenia, ako aj možnosťami spolupráce v rámci mikroregiónu a využívania komunikačnej siete internetu má program zahrnúť aj riešenie týchto problémov.

Doprava

Obec má dopravné napojenie (6 km vzdialenú) na nadradenú cestnú sieť (1/50 Košice - Zvolen), ktorá v zámeroch SR nadobúda nadregionálny význam v súvislosti s budovaním rýchlostnej komunikácie R (na spojenie s Bratislavou a Ukrajinou). S týmito väzbami je vhodné plánovať vylepšenie doplnkovej cestnej siete obce, s tým súvisí aj vybudovanie chodníkov v obci. Je potrebné uvažovať o zlepšení parkovacích plôch a prístupových ciest. Z hľadiska programu obec chce tiež postupne budovať cyklotrasy, ktoré by podporili zameranie na turistiku a agroturistiku.

Bývanie

Väčšina obyvateľov býva v rodinných domoch. Celkový počet domov je 259. Z toho je 25 neobývaných. Obložnosť bytov nie je známa. Za posledných 10 rokov bolo postavených 12 rodinných domov. V súčasnosti je malý záujem o výstavbu domov. Táto oblasť je v centre pozornosti stratégie obce. Stav domov je vyhovujúci. Snaha je zvýšiť kvalitu bývania v rodinných domoch.

Tabuľka 10 Prehľad technickej infraštruktúry v obci

Druh technickej infraštruktúry	Jednotka, súčasný stav	
Pošta	ÁNO/NIE	áno
Káblková televízia	ÁNO/NIE	nie
Verejný vodovod	Pokrytie %	50

Vlastný zdroj pitnej vody	Názov + výdatnosť	nie
Verejná kanalizácia - dažďová	Pokrytie v %	nie
Kanalizačná sieť napojená na ČOV	Pokrytie v %	nie
Verejné studne	Počet	0
Vodojemy	Počet + objem	nie
Pramene pitnej vody	Počet + výdatnosť	nie
Rozvodná sieť plynu	Pokrytie v %	99
Typ pripojenia na Internet (ÁNO/NIE)	ISDN	
	DSL	
	GPRS	
	Bezdrôtové pripojenie	áno
	EDGE	
Verejný internet	ÁNO/NIE	nie
Pokrytie signálom Orange	v %	100
Pokrytie signálom T-Mobile	v %	100
Pokrytie signálom O ₂	v %	100
Priemyselná zóna - výrobná	Počet firiem	0
Priemyselná zóna - skladové hospodárstvo	Skladová plocha	nie
Skládka TKO	ÁNO/NIE	nie
Separovaný zber	ÁNO/NIE	áno
Zberný dvor pre separovaný odpad	ÁNO/NIE	nie
Kompostovisko	ÁNO/NIE	áno
Cintorín	Počet	1
Dom smútku	Počet	1

Tab. 11 Prehľad domového a bytového fondu

	Domy	Neobývané domy	Byty	Neobývané byty
Počet	259	25	16	0

5 Školstvo, sociálna a zdravotná starostlivosť

Základnú zdravotnú starostlivosť poskytuje zdravotné stredisko Trhovište vzdialené 6 km, tu je situovaná aj lekáreň. Obec nemá žiadne účelové zariadenie sociálnej starostlivosti. Zdravotný stav obyvateľstva nevybočuje z rámca priemeru. Snahou obce je zriadiť sociálny dom pre starších občanov.

Základné školstvo je zastúpené jednou materskou škôlkou a jednou základnou školou. Materskú škôlku so 100 % využitím navštevuje 27 detí. Základnú školu navštevujú 240 deti z Bracoviec a z okolitých obcí Ložíň, Falkušovce a Laškovce. Vzhľadom na zvýšenie vzdelanosti občanov obce, je záujmom obce zabezpečiť vzdelávanie dospelých v spolupráci s ÚPSVaR SR.

Obec má obchodnú a obslužnú vybavenosť na úrovni primeranej jej veľkosti. Zastúpené sú tu hlavne potraviny, drogistický tovar. V oblasti služieb je pohostinstvo. Obchodná sieť a služby v súčasnosti postačujú. Chýbajúce služby obyvateľstvo využíva v neďalekom meste Michalovce. Pri rozvoji cestovného ruchu v rámci aktivít mikroregiónu je potrebné uvažovať o modernizácii súčasnej štruktúry ako aj rozšírením služieb.

6 Kultúra, šport a rekreácia

Obec má kultúrny dom, knižnicu. V obci je evanjelický kostol, kostol reformovanej cirkvi, rímskokatolícky kostol a cintorín. Snahou obce je vybudovať prírodný amfiteáter pre zlepšenie kultúrno - spoločenského vyžitia občanov.

Obec má udržiavané futbalové ihrisko a multifunkčné ihrisko. Obecný úrad si vyžaduje rekonštrukciu. Výhodou obce je priaznivá situácia v oblasti kriminality. Do budúcnosti je vhodné zakomponovať zariadenia pre očakávané aktivity mikroregiónu v agroturistike resp. cykloturistike. Obec nemá objekty zapísané v zozname kultúrnych pamiatok. Dominujúcou pre obec sú ľudové tradície dedinského charakteru (zvyky, piesne), ktoré sú jedinečné a obec chce tieto hodnoty zakomponovať do stratégie rozvoja obce.

7 Životné prostredie

Z hľadiska životného prostredia obec možno charakterizovať, že má v celku uspokojujúci stav. Územie nenarušujú žiadne lokálne znečistenia, vonkajšie zdroje (EVO Vojany). Primerané podmienky sú v oblasti hluku, pôdy a ovzdušia. Pozornosť pre zlepšenie si zasluhuje riešenie kanalizácie, ČOV, skultúrnenie obce úpravou okolia rodinnej zástavby s výsadbou zelene a využitie voľných plôch. Prostredie poskytuje možnosti pre rozvoj agroturistiky založenom na tradičnom poľnohospodárstve. Obec nemá na svojom území riadenú skládku tuhého odpadu. Odpad je zabezpečený odvozom (18 km) a uložením na skládku. Separovaný zber sa v obci vykonáva. Obec má nelegálne skládky odpadu. Hlavným problémom je riešenie kanalizácie, ČOV, táto problematika je v centre pozornosti programu rozvoja, ďalším zameraním je účinný separovaný zber. Cez obec prechádzajú líniové stavby plynovod a obecný vodovod. Určitý druh ochrany územia by si zasluhovalo práve v spojení s uvažovaným rozvojom agroturistiky.

8 Realizovaný rozvoj a finančná analýza obce

Tab. 12 Realizované investície, projekty a aktivity za posledných 5 rokov

Názov projektu, aktivity, investície	Stavebné úpravy ZŠ Bracovce
Podporil	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
Výška prípadného spolufinancovania	331 599
Rok	2012
Rozpočtový náklad	426 847
Názov projektu, aktivity, investície	Oddychová zóna pre seniorov a mládež
Podporil	Ministerstvo financií SR
Výška prípadného spolufinancovania	17 850
Rok	2012
Rozpočtový náklad	17 850
Názov projektu, aktivity, investície	Výmena okien na budove MŠ
Podporil	Ministerstvo financií
Výška prípadného spolufinancovania	6 000
Rok	2014
Rozpočtový náklad	7 478

Hodnotenie doterajšieho rozvoja hlavne zo zameraním na integrovaný prístup, vrátane popisu využitia vonkajších zdrojov, napr. fondov EÚ, štátneho rozpočtu, súkromné zdroje a ďalších nástrojov: Obec realizovala projekt "**Stavebné úpravy ZŠ Bracovce za pomoci finančných prostriedkov z EÚ**".

Obec realizovala viacero investičných aj neinvestičných projektov rozvoja. Štruktúra projektov je rôznorodá. Hodnotenie využitia externých zdrojov:

Využitie EÚ zdrojov: výborné, priemerné, **slabé**, žiadne

Využitie štátnych zdrojov: výborné, **priemerné**, slabé, žiadne

Využitie iných zdrojov: výborné, priemerné, **slabé**, žiadne

Využitie regionálnych zdrojov (KSK a pod.): výborné, priemerné, **slabé**, žiadne

Tab. 13 Domáce a zahraničné zdroje v EUR

Domáce zdroje		
Štátne zdroje	Rok	Štátne zdroje (z MF SR)
Podielové dane z príjmov právnických osôb	2012	-
	2013	-
	2014	-
Podielové dane z príjmov fyzických osôb	2012	190 245
	2013	225 106
	2014	230 778
Cestná daň	2012	-
	2013	-
	2014	-
Dotácia na samosprávne funkcie obcí	2012	384 998
	2013	397 523
	2014	456 546
Iné štátne zdroje (Environmentálny fond, štátne fondy ministerstiev /PRO SLOVAKIA,.../ a pod.)	2012	-
	2013	-
	2014	-
Štátne zdroje spolu	2012	575 243
	2013	622 629
	2014	687 324
Obecné zdroje	Rok	Rozpočet obce
Daň z nehnuteľností právnických osôb	2012	-
	2013	-
	2014	-
Daň z nehnuteľností fyzických a právnických osôb	2012	14 949
	2013	17 486
	2014	17 076
Miestne poplatky	2012	9 426
	2013	9 606
	2014	10 516
Správne poplatky	2012	3 786

	2013	2 471
	2014	2 198
Zdroje z predaja a prenájmu	2012	4 647
	2013	4 988
	2014	4 467
Zdroje z podnikateľskej činnosti	2012	-
	2013	-
	2014	-
Obecné zdroje spolu	2012	32 808
	2013	34 551
	2014	34 257
Dary a sponzorské príspevky	Rok	Výška
Dary a sponzorské príspevky	2012	1 400
	2013	206
	2014	200
Domáce zdroje spolu	2012	609 451
	2013	657 386
	2014	721 781

Zahraničné zdroje	
Rok	Štrukturálne fondy EÚ a programy Európskej komisie
2012	296 694
2013	-
2014	-
Rok	Iné zahraničné finančné mechanizmy (Švajčiarsky, Nórsky fin. mech., a pod.)
2012	-
2013	-
2014	-
Rok	Bilaterálna a multilaterálna cezhraničná spolupráca (HU-SK, Central Europe, ENPI, Southeast Europe, INTERREG, INTERACT, a pod.)
2012	-

2013	-
2014	-
Rok	Iné zahraničné zdroje
2012	-
2013	-
2014	-
Rok	Zahraničné zdroje spolu
2012	296 694
2013	-
2014	-

Zahraničné a domáce zdroje použité na rozvoj obce Bracovce	
2012	-
2013	-
2014	-

9 SWOT analýza obce

Analýza silných a slabých stránok sleduje súčasný stav z hľadiska vnútorných faktorov, odhaľuje, čo je v obci pozitívne a negatívne. Silnou stránkou obce sú jej prirodzené dispozície a akákoľvek konkurenčná výhoda. Slabou stránkou je to, čo obci chýba, alebo čo sa robí nedostatočne v porovnaní s inými. Analýza príležitostí a ohrození sa zameriava na budúci rozvoj obce z hľadiska vonkajších faktorov, určuje možnosti rozvoja a riziká, s ktorými treba rátať. Príležitosťou obce je akýkoľvek pozitívny trend, ktorý môže byť impulzom pre jej ďalší rozvoj v prípade, že sa nájdu zdroje na jeho realizáciu a bude oň záujem. Ohrozením obce sú akékoľvek nevýhodné trendy alebo smery vývoja na úrovni miestnej ale aj regionálnej, národnej či celosvetovej, ktoré ju v negatívnom smere ovplyvňujú. Syntéza výsledkov analýzy SWOT porovná vonkajšie hrozby a príležitosti s vnútornými silnými a slabými stránkami. Ich kombináciou a prienikom vznikne stratégia ako vyvažujúci faktor, ktorý uvedie obec do súladu s jej okolím.

SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• kvalitné životné prostredie,• poľnohospodárska produkcia,• výborná spolupráca s okolitými obcami,• poloha obce,• bezpečnosť obce,• výborné vzťahy medzi obyvateľmi obce rôznej národnosti.	<ul style="list-style-type: none">• slabá osвета,• neriešenie rómskej problematiky,• nezáujem obyvateľstva o rozvoj obce,• sociálna starostlivosť,• miestny rozhlas.
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">• využívanie fondov z EU,• vybudovanie kanalizácie a ČOV,• rozvoj podnikania,• rozvoj cestovného ruchu.	<ul style="list-style-type: none">• nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj obce,• nevysporiadané vlastnícke vzťahy,• odliv kvalifikovanej pracovnej sily,• nedostatočné partnerstvá,• rast nezamestnanosti.

10 Sumárne vyhodnotenie komunikácie s verejnosťou

Cenným vstupom pri tvorbe Programu rozvoja obce boli aj podnety a spätná väzba z komunikácie s verejnosťou na základe spracovaného dotazníka zverejneného na web stránke obce Bracovce ako aj v tlačenej podobe na obecnom úrade. Obyvatelia sa mohli vyjadriť k 16 okruhom otázok. Bol vytvorený priestor, kde mohli uviesť vlastné aktivity, ktoré im v preddefinovaných možnostiach chýbali, resp. pridať komentár/názor k už existujúcim (tzv. otvorené otázky).

Prieskum prebiehal od 19.06.2015 do 10.07.2015. Dotazník vyplnilo 27 respondentov, z čoho bolo 14 žien a 13 muži. V rámci vekovej štruktúry prevládali osoby vo veku – 51 – 65 rokov so stredoškolským vzdelaním. Ako zamestnanecký pomer uvádzali respondenti v najväčšej miere že sú zamestnanci alebo dôchodcovia.

Zoznam oblastí ku ktorým sa obyvatelia vyjadrovali:

- Bývanie,
- Zdravotné služby,
- Sociálne služby,
- Zamestnanosť,
- Cestovný ruch,
- Kultúra,
- Školstvo,
- Životné prostredie,
- Bezpečnosť v obci,
- Doprava.

V rámci odpovedí je možné konštatovať, že väčšina respondentov je skôr spokojná so situáciou v obci kde žije, pracuje, ako miestom pre život, prácu, zábavu, výchovu detí, či prežitie staroby. Veľmi nízka spokojnosť sa prejavila v oblasti infraštruktúry a to konkrétne sa jedná o kanalizáciu, zdravotné služby, sociálne služby, technický stav zastávok autobusu, zimná údržba komunikácií, telekomunikačná sieť, internetová sieť, plyn a električka v obci. Obyvatelia obce sledujú najviac dianie v obci prostredníctvom oznamov na úradnej tabuli ale aj na internetovej stránke obce ako aj v obecných novinách. Respondenti by privítali viac kultúrnych akcií v podobe medzinárodného dňa detí, oslavy obce, tematické podujatia v náväznosti na ľudové tradície, hasičské súťaže, vzdelávacie akcie v obci ako napríklad včelársky, ovocinársky, varenie, pečenie, počítačové kurzy pre širokú verejnosť. Zaujímavým návrhom je „projekt“ - Adoptuj si starého rodiča – organizovanie stretnutí detí s osamelými seniormi pod záštitou obce. Kvalitu životného prostredia v obci hodnotia respondenti skôr s vysokou spokojnosťou. Veľmi pozitívnym zistením je, že až 97% opýtaných separuje odpad. Čo sa týka dopravy a dopravnej dostupnosti sú opýtaní spokojní. V rámci bezpečnosti obce môžeme skonštatovať, že väčšina opýtaných sa cíti v obci skôr bezpečne. Medzi najväčšie problémy obce podľa opýtaných patria: nedostatok pracovných miest, vysoká úroveň kriminality, nedostatočná vybavenosť obchodmi a službami, nedostatok možností trávenia voľného času, staré nevyhovujúce detské ihriská, kanalizácia. Medzi najväčšie pozitíva podľa

respondentov patria: existencia základnej školy, materskej školy, porozumenie medzi občanmi, ústretovosť vedenia obce a jej zamestnancov, poloha a prírodné podmienky v obci. V otvorenej otázke čo najviac chýba obyvateľom obce respondenti odpovedali rôzne, no najviac rezonovali odpovede: oddychová zóna, kanalizácia, zeleň v obci, cukráreň, lekáreň, predajňa mäsa, denné centrum. Pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu by podľa opýtaných prispela publikácia o obci Bracovce. Podľa opýtaných by malo byť vybudované: kanalizácia, denný stacionár pre seniorov a detské ihrisko. Zrekonštruované a opravené by mali byť: budova obecného úradu, rozšírenie priestorov materskej školy, autobusové zastávky. Odstrániť by sa mala stavebná suť z administratívnej budovy bývalého poľnohospodárskeho družstva.

